

Groninger gezegden

Bij uitgeverij J. Niemeijer te Groningen verscheen een aardig boekje met duizend Groninger gezegden, spreekwoorden en uitdrukkingen. De titel van het boekje is Sprokkelhout en al die uitdrukkingen etc. werden bijeen gesprokkeld door Dr. P.J. van Leeuwen, hervormd predikant in Loppersum (eerder in Eelde) en o.a. bekend van de door hem geleide Grunneger Dainsten.

Dr. van Leeuwen schrijft ter inleiding dat hij op vele wandelingen door het woud van de Grunneger taal en literatuur in de loop der jaren een grote stapel „sprokkelhout” verzamelde. In opdracht van de Stichting „Het Grunneger Bouk” bracht hij daar wat orde in en het resultaat daarvan is dit boekje. In tegenstelling tot wat de titel doet vermoeden (sprokkelhout is dood hout) gaat het hier om uitdrukkingen die nog volop leven en nog dagelijks worden gebruikt. Om het boekje ook voor niet-Groningers toegankelijk te maken gebruikte dr. van Leeuwen voor de opschriften en de toelichting het Nederlands.

Achter in het boekje staat namelijk een toelichting van de meeste van de gebruikte uitdrukkingen enz. Dit verhoogt, juist ook voor niet-ingewijden in het

Gronings, de waarde van het boekje aanzienlijk. Ter illustratie daarvan kan bijvoorbeeld dienen de uitspraak „Ol wieven binnen aan 't pankouk bakken”. De betekenis daarvan? 't Regent terwijl de zon schijnt, zo leert de toelichtende index achterin. Het boekje is verdeeld in hoofdstukjes die elk een thema behandelen. Om een indruk te geven hier de (Nederlandse) titels van die hoofdstukjes met daarbij een voorbeeld van een gezegde, spreekwoord of uitdrukking. U krijgt dan een aardige indruk van dit boekje en de directheid en beeldende kracht van onvervalst Gronings.

Levenswijsheid: De goande woagen wint (Zolang men maar voortgaat, al is 't ook langzaam, zal men zijn doel wel bereiken).

Mensen: Hai is zo wies, dat e zokzulf wel in neus speien ken (Wies = wijs, maar doorgaans in de betekenis van eigenwijs, waanwijs, aanstellerig. Speien = spuwen.).

Gezondheid, ziekte, dood: Dei doodzegd binnen leven nog laank.

Kerk en geloof, dominee en koster: Duvel schit aaltied op dikste bulten.

Beroepen en ambachten: Hai ken zien mat wel maaien (hij kan zijn werk wel aan; hij is wat mans).
Vrijen en trouwen: Wichter en moezen moaken koale hoezen. (Meisjes waren vroeger een duur bezit: ze brachten geen geld in en moesten eenmaal hun uitzet meekrijgen).

Spijs en drank: Hai zet vörk verkeerd in 't eten (Hij heeft geen eetlust, hij eet met lange tanden).

Dieren: 't Swien het ook 'n krol in steert (iedereen heeft wel iets om trots op te zijn).

Het weer: Ol wiefkes stubben 't berre oet ('t Sneeuw).
Nalezing: 'k Heb mie buus oetlaagt ('k Heb me een ongeluk gelachen).

Tot zover deze bloemlezing. Zo staan dus duizend spreekwoorden e.d. in dit boekje dat geïllustreerd is met werk uit schetsboeken van Johan Dijkstra.

Het verzorgd uitgegeven boekje (72 pagina's) kost f 8,50.